

Ο κόσμος στα μέτρα μας.

Η απόπειρα καταγραφής και αποτίμησης της Ευρωπαϊκής παρουσίας της Εθνικής ομάδας Ανδρών, προέκυψε από μια συνειδητή επιλογή και ανάγκη: τη στοιχειοθέτηση και ανάδειξη των χαρακτηριστικών της αγωνιστικής της εικόνας, ως την ελάχιστη υποχρέωση ενός ανθρώπου που εργάστηκε και υπηρέτησε από θέση ευθύνης το Εθνικό μας συγκρότημα. Η παρούσα αναφορά δεν περιέχει και δεν υποκρύπτει την παραμικρή διάθεση μεψιμοιρίας και απόδοσης ευθυνών, αυτή άλλωστε, ανήκει στη διακριτική ευχέρεια και θεσμική ευθύνη άλλων.

Είναι όμως σημαντικό να αξιολογηθεί, πως η δεύτερη συνεχής παρουσία στα τελικά του Ευρωπαϊκού πρωταθλήματος (που προέκυψε από την αύξηση των ομάδων που συμμετέχουν), δεν αποτέλεσε μόνο μια χαμένη ευκαιρία, αλλά έφερε και τη χειρότερη θέση τα τελευταία χρόνια στην Ευρώπη για την ομάδα μας (22^η, <https://www.cev.eu/national-team/archive/>).

Για αυτό είναι χρήσιμη σε αυτές τις συνθήκες η σκιαγράφιση και η περιγραφή των σταθερών εκείνων που θα αποτελέσουν παρακαταθήκη για το παρόν και το μέλλον του Ελληνικού βόλεϊ.

Μετά την ολοκλήρωση του EuroVolley 2021 η Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Πετοσφαίρισης (C.E.V.) δημοσίευσε τα δεδομένα αγωνιστικής απόδοσης των 24 εθνικών ομάδων (<https://eurovolley.cev.eu/en/men-2021/matches/#team-stats>). Τα δεδομένα της αγωνιστικής απόδοσης σχετιζόμενα με την τελική κατάταξη (Ranking) των ομάδων (<https://eurovolley.cev.eu/en/men-2021/matches/#final-standing>) μπορούν να δώσουν μία αντιπροσωπευτική εικόνα της απόδοσής τους. Επίσης, μπορούν να δώσουν επιπλέον στοιχεία, όπως σε ποιες αγωνιστικές παραμέτρους υπερείχαν οι ομάδες που διακρίθηκαν και ποιο μοντέλο παιχνιδιού θα πρέπει να ακολουθήσουν όσες χώρες σκοπεύουν να αναπτυχθούν αγωνιστικά και να διακριθούν στις επόμενες διοργανώσεις.

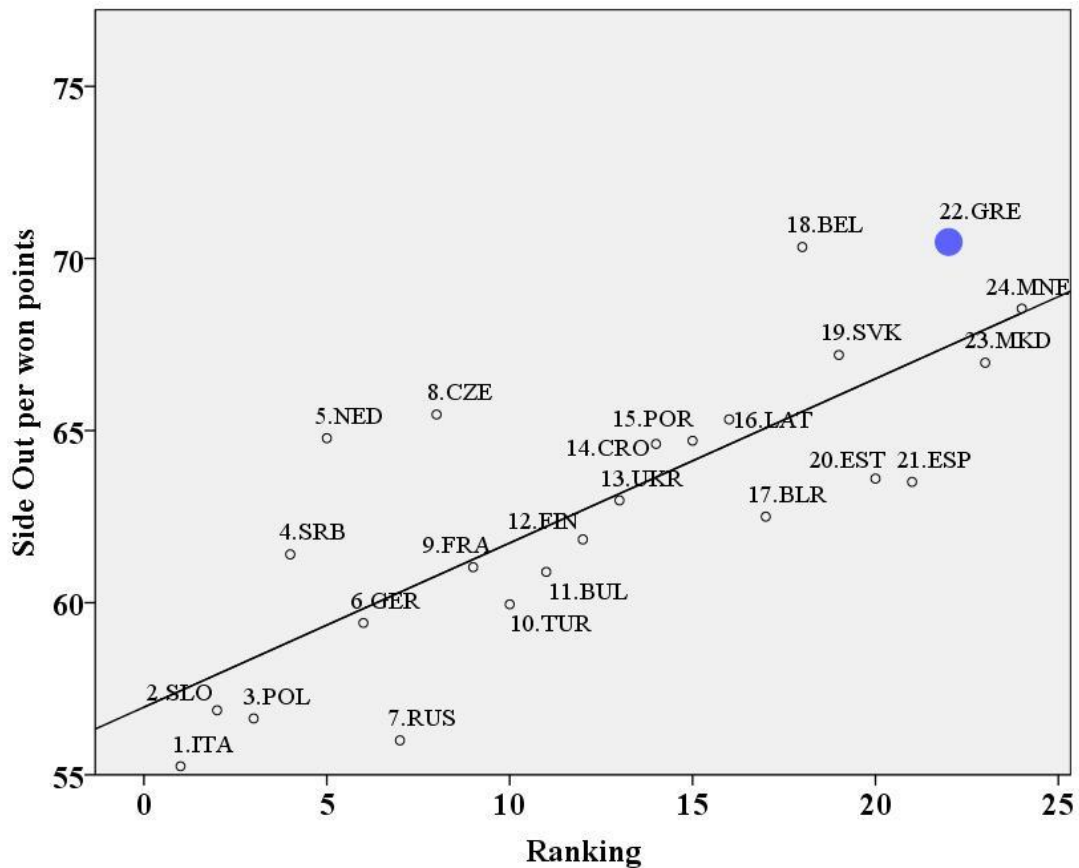
Για τη διευκόλυνση του αναγνώστη, τμήμα αυτών των δεδομένων παρουσιάζεται οπτικοποιημένο σε οκτώ (8) γραφήματα, με σχόλια για κάθε αγωνιστική παράμετρο και για την Ελληνική ομάδα (GRE), σε σχέση με την τελική κατάταξη (1-24) των ομάδων. Οι δείκτες που παρουσιάζονται είναι όσοι περιλαμβάνονται ή προκύπτουν άμεσα από τα επίσημα συγκεντρωτικά δεδομένα απόδοσης των ομάδων, όπως δημοσιεύονται από την C.E.V.

Να σημειωθεί ότι σε κάθε γράφημα, η κλίση της διαγώνιας γραμμής χαρακτηρίζει τη σχέση μεταξύ των δύο παραμέτρων. Όσο μεγαλύτερη κλίση της γραμμής, τόσο εντονότερη η σχέση (θετική ή αρνητική) μεταξύ της θέσης κατάταξης (στον οριζόντιο άξονα) και των δεικτών απόδοσης (στον κάθετο άξονα). Επίσης, με βάση τα υπάρχοντα δεδομένα και την οπτικοποίησή τους μπορεί να υπάρξει και περαιτέρω εξειδικευμένη συμπερασματολογία που δεν είναι στις προτεραιότητες της παρούσας ανάλυσης.

1. Πόντοι στη φάση side-out προς το σύνολο των πόντων

Στο Γράφημα 1 παρουσιάζεται το ποσοστό των πόντων που κέρδισε κάθε ομάδα στη φάση του side out (όταν σέρβιρε η αντίπαλη ομάδα). Να διευκρινισθεί ότι οι πόντοι κάθε ομάδας στο παραπάνω στατιστικό είναι οι πόντοι που η ομάδα κέρδισε και δεν περιλαμβάνονται οι πόντοι που έχασαν από αβίαστα λάθη οι εκάστοτε αντίπαλοι της. Από την επισκόπηση του γραφήματος προκύπτει ότι όσο λιγότερους πόντους στο side out κατακτούσε μία ομάδα σε τόσο υψηλότερη θέση τερμάτισε στη διοργάνωση.

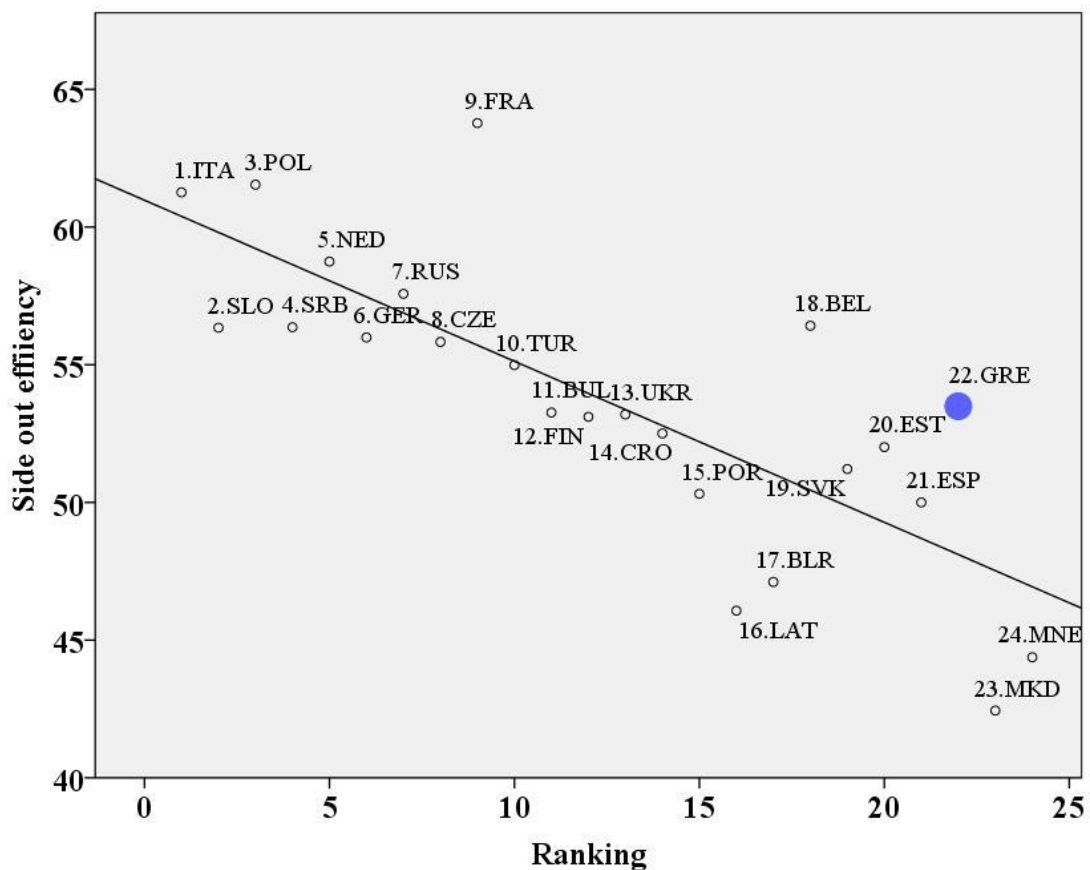
Χαρακτηριστικά, η ελληνική ομάδα (GRE) κατέκτησε το 70% των πόντων της από τη φάση side out, ενώ η πρώτη Ιταλία (ITA) μόνο το 55% των συνολικών πόντων της.



Γράφημα 1. Πόντοι στη φάση side out προς το σύνολο των κερδισμένων πόντων σχετιζόμενοι με την τελική κατάταξη (1-24) για κάθε ομάδα.

2. Πόντοι στο side out προς το σύνολο των υποδοχών της ομάδας

Η αποτελεσματικότητα στη φάση side out για την GRE (53%) ήταν καλύτερη συγκριτικά με τις ομάδες που τερμάτισαν κάτω από τη 12^η θέση. Εξαιρέση αποτελεί το Βέλγιο (BEL) όπου ενώ έπαιρνε πόντους, όπως και η GRE, κυρίως από τη φάση side out (70%), εντούτοις είχε υψηλότερη αποτελεσματικότητα (56%) από την GRE. Παρόλα αυτά, οι δύο ομάδες (GRE & BEL), όντας στον ίδιο όμιλο και παρά την υψηλή αποτελεσματικότητά τους στη φάση side out, τερμάτισαν στις τελευταίες θέσεις και αποκλείστηκαν από τη συνέχεια της διοργάνωσης. Να διευκρινισθεί ότι η αποτελεσματικότητα στη φάση side out είναι προς το σύνολο των υποδοχών που πραγματοποίησε η ομάδα και δεν συμπεριλαμβάνονται τα χαμένα σερβίς της εκάστοτε αντιπάλου.

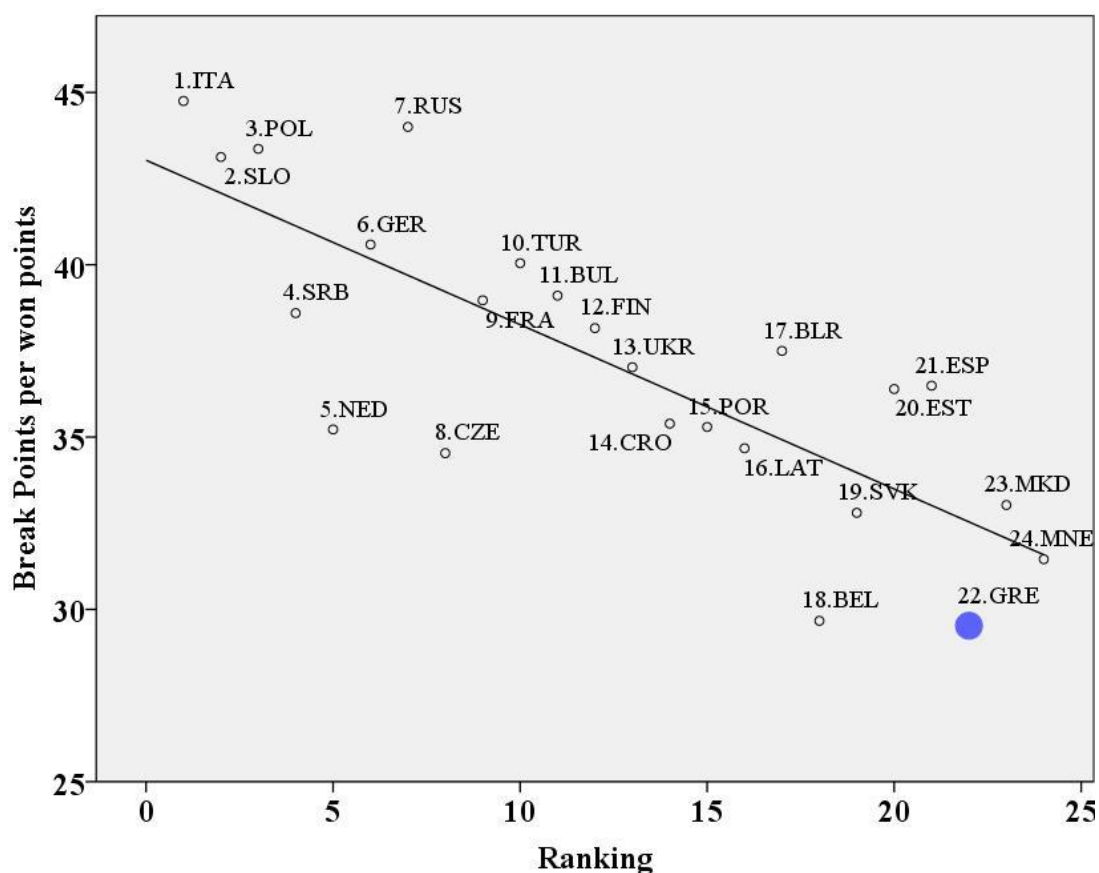


Γράφημα 2. Αποτελεσματικότητα στη φάση side out σχετιζόμενη με την τελική κατάταξη (1-24) για κάθε ομάδα.

3. Πόντοι στη φάση break point προς το σύνολο των πόντων

Αντίθετα, όπως φαίνεται στο Γράφημα 3 η GRE κατέκτησε το 29% των πόντων της στη φάση του break point (όταν σέρβιρε), ενώ η πρώτη Ιταλία κατέκτησε το 45% των πόντων της. Αυτό είναι φυσιολογικό, καθώς αποτελεί ιδιαιτερότητα του βόλεϊ, για να κερδίσει μία ομάδα ένα σετ πρέπει να σερβίρει (επομένως και να παίζει τη φάση break point) το λιγότερο δύο φορές παραπάνω από την αντίπαλό της.

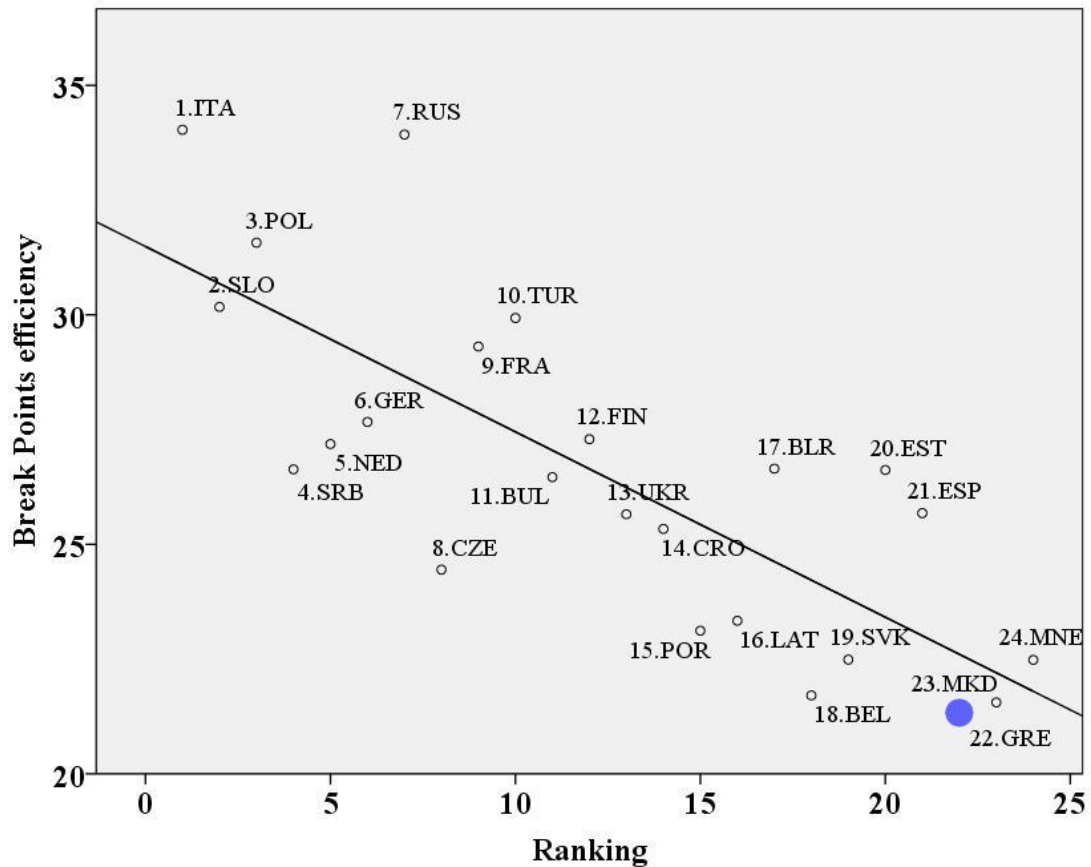
Συνεπώς, η εντύπωση που υπάρχει σε ανθρώπους του αθλήματος, ότι η φάση side out και όσα συμβαίνουν κατά τη διάρκεια της (υποδοχή σερβίς, πάσα για επίθεση, επίθεση) είναι σημαντικά για την κατάκτηση της νίκης δεν είναι πλήρης. Η φάση side out είναι σημαντική για τη διεκδίκηση της νίκης. Για την επίτευξη της νίκης η φάση break point είναι σημαντική.



Γράφημα 3. Πόντοι στη φάση break point προς το σύνολο των κερδισμένων πόντων σχετιζόμενοι με την τελική κατάταξη (1-24) για κάθε ομάδα.

4. Πόντοι στο break point προς το σύνολο των σερβίς της ομάδας

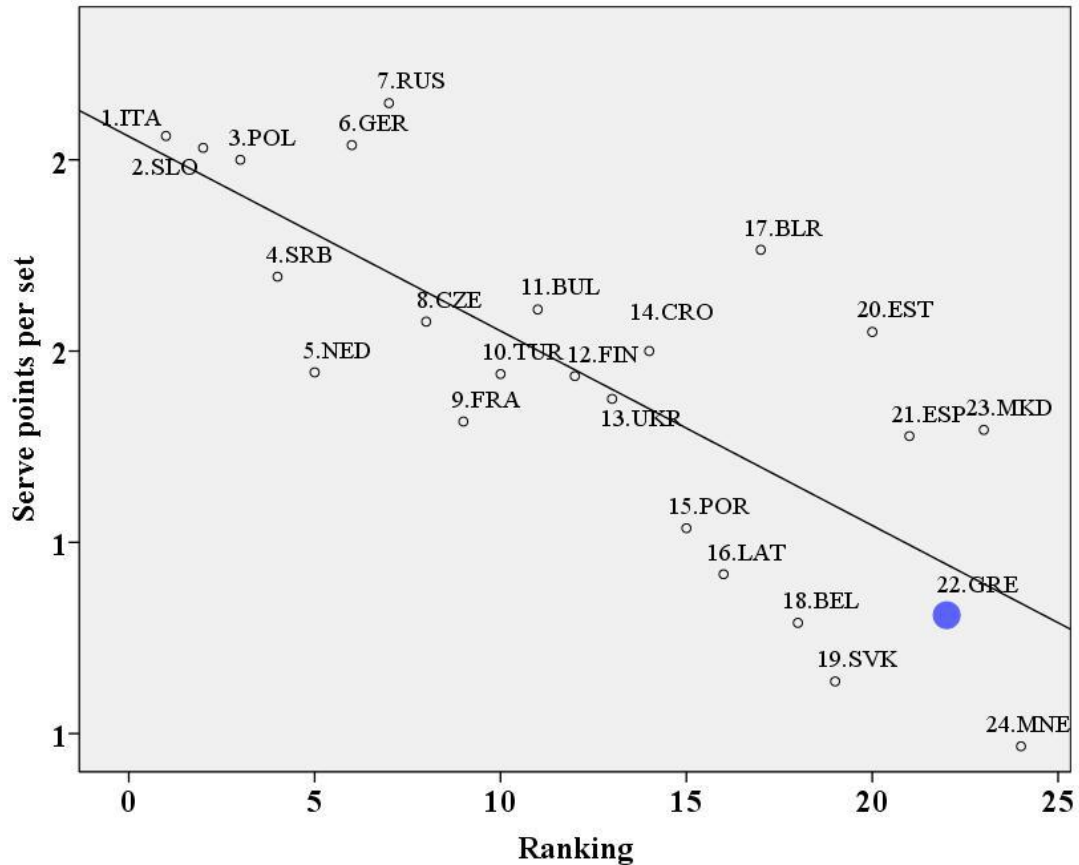
Ανησυχητικό για την GRE είναι ότι σε αυτό το σημαντικό στοιχείο είχε τη χειρότερη απόδοση (21%) από όλες τις ομάδες του τουρνουά ακόμα και από ομάδες όπως η Βόρεια Μακεδονία (MKD, 22%) και το Μαυροβούνιο (MNE, 22%) που δεν πήραν βαθμό και σετ αντίστοιχα, σε όλη τη διοργάνωση. Το 21% των κερδισμένων πόντων (1 στις 5 φάσεις) στο σύνολο των φάσεων που έπαιξε η ομάδα στο break point (Γράφημα 4) είναι ιδιαίτερα χαμηλό και πρέπει να προβληματίσει τους ιθύνοντες.



Γράφημα 4. Αποτελεσματικότητα στη φάση break point σχετιζόμενη με την τελική κατάταξη (1-24) για κάθε ομάδα.

5. Αποτελεσματικότητα Σερβίς (άσσοι/ανά σετ)

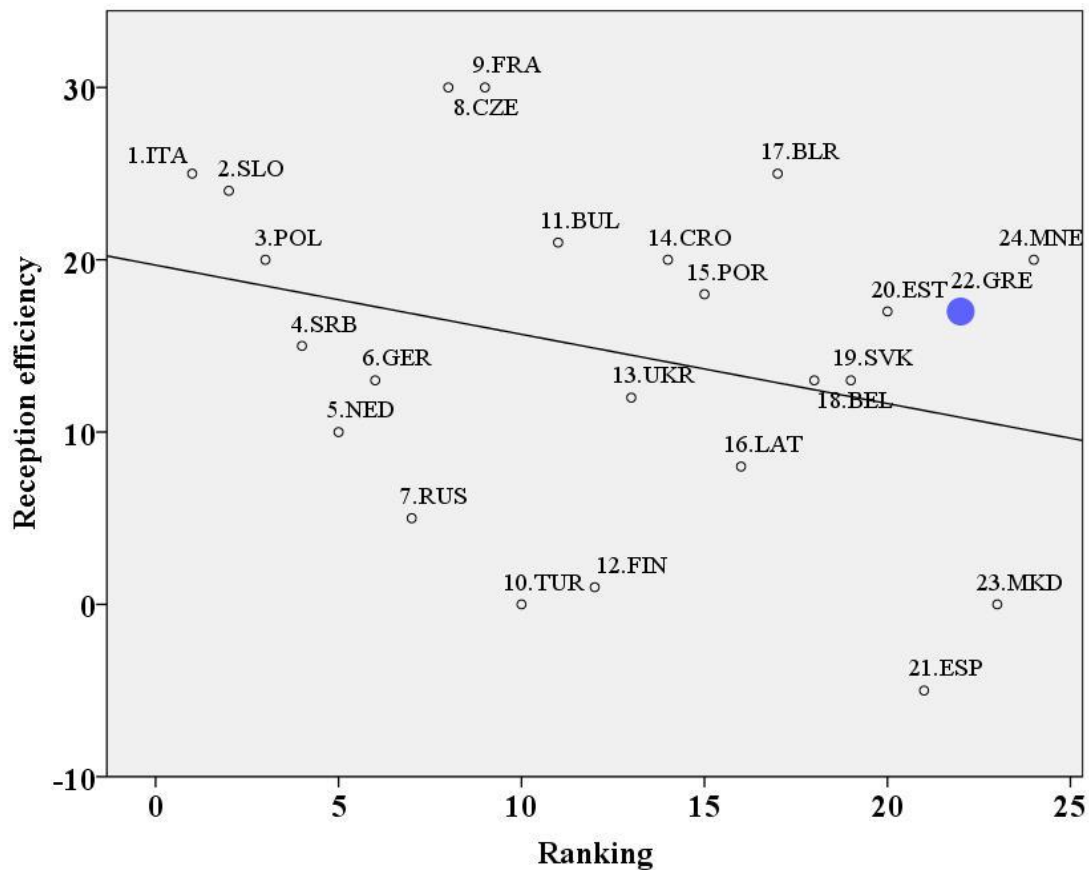
Αντίστοιχα δεδομένα υπάρχουν για τις βασικές δεξιότητες του παιχνιδιού (σερβίς, υποδοχή σερβίς, επίθεση, μπλοκ). Χαρακτηριστικά στους πόντους που κέρδισαν από σέρβις (Γράφημα 5) οι ομάδες ανά σετ, τρεις ομάδες του ομίλου μας είχαν χαμηλές επιδόσεις (GRE-BEL-POR), έχοντας λιγότερο από 1 άσσο/ανά σετ. Η επίδοση της GRE (0,81 άσσοι/σετ) ήταν καλύτερη μόνο από δύο ομάδες, Σλοβακία (SVK) και MNE. Αντίστοιχα χαμηλά βρισκόταν η GRE και σε άλλους δείκτες που αφορούν το σέρβις (αναλογία άσπων, αναλογία λαθών, άσσοι/χαμένα).



Γράφημα 5. Αποτελεσματικότητα του σερβίς (άσσοι ανά σετ) σχετιζόμενη με με την τελική κατάταξη (1-24) για κάθε ομάδα.

6. Αποτελεσματικότητα υποδοχής σερβίς [(επιτυχημένες + καλές υποδοχές)-(μέτριες + αρνητικές+ λάθος υποδοχές)/σύνολο υποδοχών]

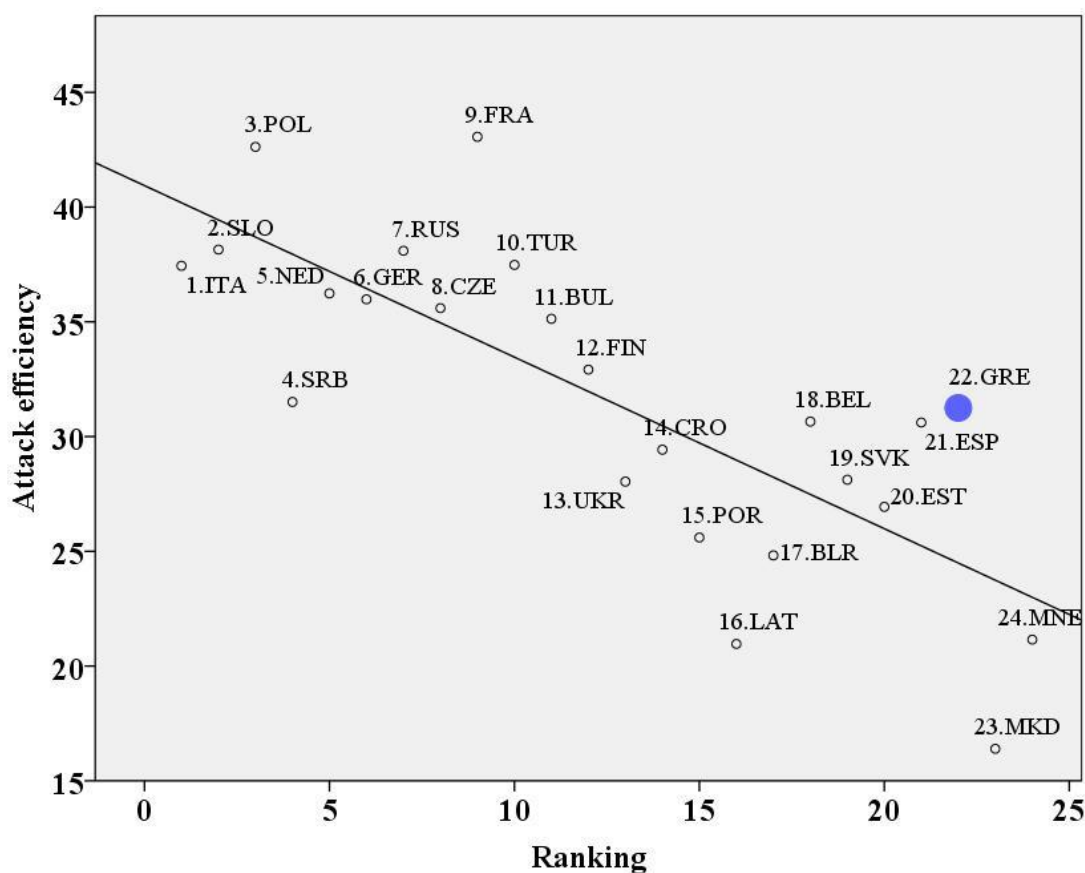
Αντίθετα με το σερβίς, η απόδοση της GRE στην υποδοχή σερβίς ήταν καλή (17%) καθώς ήταν μέσα στις 12 καλύτερες ομάδες της διοργάνωσης (Γράφημα 6). Όμως, από την επισκόπηση του γραφήματος και από την κλίση της γραμμής μπορούμε να συμπεράνουμε ότι η ποιότητα της υποδοχής του σέρβις δεν σχετιζόταν υψηλά με την κατάταξη των ομάδων. Με απλά λόγια, μία ομάδα για να διακριθεί δεν είναι απαραίτητο να είναι ποιοτική στην υποδοχή σερβίς. Υπάρχουν άλλα στοιχεία της υποδοχής, όπως η αποφυγή άμεσων πόντων, που είναι σημαντικά. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ότι πολλές ομάδες (SRB, GER, NED, UKR, RUS, TUR, FIN, LAT, BEL, SVK) ήταν χειρότερες από την GRE στην απόδοση της υποδοχής σέρβις αλλά τερμάτισαν σε υψηλότερη θέση.



Γράφημα 6. Αποτελεσματικότητα της υποδοχής σερβίς [(επιτυχημένες + καλές υποδοχές) – (μέτριες + αρνητικές+ λάθος υποδοχές)] σχετιζόμενη με την τελική κατάταξη (1-24) για κάθε ομάδα.

7. Αποτελεσματικότητα Επίθεσης [επιτυχημένες επιθέσεις-(μπλοκαρισμένες + λάθος επιθέσεις)/σύνολο επιθέσεων]

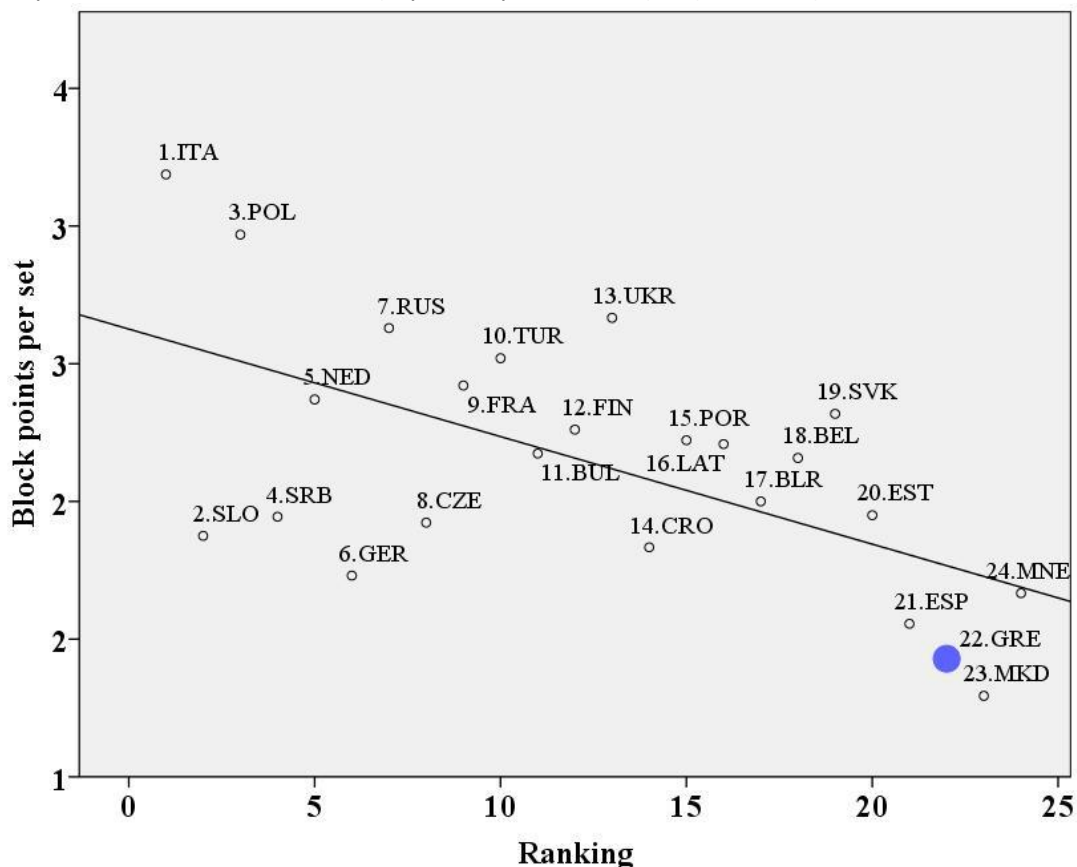
Καλή ήταν η απόδοση της GRE στην επίθεση (31%) όπως παρουσιάζεται στο Γράφημα 7. Να σημειωθεί ότι τα συγκεκριμένα στατιστικά αναφέρονται σε όλες τις επιθέσεις χωρίς να τις διαχωρίζουν σε επιθέσεις μετά από υποδοχή και μετά από άμυνα. Η επίθεση είναι η δεξιότητα επίτευξης των περισσότερων πόντων σε ένα παιχνίδι για κάθε ομάδα. Σε συνδυασμό με την ποσοστιαία υψηλή συγκομιδή πόντων (βλ. γράφημα 1) και την ικανοποιητική αποτελεσματικότητα (βλ. Γράφημα 2) στη φάση side out για την GRE οδηγούν στην εκτίμηση ότι η καλή απόδοση την επίθεση για την GRE οφείλεται κυρίως στην απόδοση της επίθεσης μετά από υποδοχή. Αυτό θα μπορούσαν να το επιβεβαιώσουν ή όχι λεπτομερέστερα δεδομένα εφόσον υπάρξουν και αξιολογηθούν.



Γράφημα 7. Αποτελεσματικότητα της επίθεσης [επιτυχημένες-(μπλοκαρισμένες+ λάθος επιθέσεις)/σύνολο επιθέσεων] σχετιζόμενη με την τελική κατάταξη (1-24) για κάθε ομάδα.

8. Αποτελεσματικότητα μπλοκ (πόντοι μπλοκ/ανά σετ)

Χαμηλές, συγκριτικά με αυτές των ανταγωνιστών, ήταν οι επιδόσεις της Ελληνικής ομάδας στο μπλοκ, με μόλις 1,4 πόντο από μπλοκ ανά σετ (Γράφημα 8). Να επισημανθεί εδώ ότι το μπλοκ δεν είναι μόνο μία δεξιότητα σκοραρίσματος (scoring skill), αλλά και ένας τρόπος να οδηγηθεί η αντίπαλη ομάδα σε λάθη στην επίθεση. Το αδύναμο μπλοκ, συνήθως, επιτρέπει στον αντίπαλο να αποφύγει τα αβίαστα λάθη στην επίθεση.



Γράφημα 8. Αποτελεσματικότητα του μπλοκ (μπλοκ/ανά σετ) σχετιζόμενη με την τελική κατάταξη (1-24) για κάθε ομάδα.

9. Ο κόσμος στα μέτρα μας

Στο Ανδρικό Βόλεϊ η απόσταση ανάμεσα στην καλή εμφάνιση, στη μαχητικότητα και στην αθλητική επιτυχία είναι μεγάλη. Αυτό συμβαίνει κυρίως λόγω της ύπαρξης **δύο φάσεων** στη δομή του παιχνιδιού, με εντελώς **διαφορετικές πιθανότητες επιτυχίας**. Στη **φάση side out**, όπου όλες οι ομάδες είναι καλές, έχοντας υψηλά ποσοστά επιτυχίας, και στη **φάση break point** όπου καλές είναι μόνο οι επιτυχημένες (βλ. γράφημα 3 και Γράφημα 4). Οι ομάδες που στηρίζονται σε δεξιότητες που αναφέρονται μόνο στη μία φάση του παιχνιδιού (side out) δεν θα έχουν τη δυνατότητα να αναπτυχθούν. Θα πρέπει να αναπτύξουν δεξιότητες που υπάρχουν στη φάση break point και να τις υποστηρίξουν με αθλητές αντίστοιχων ικανοτήτων και σωματικών προσόντων.

Για την Εθνική Ανδρών, οι καλές εμφανίσεις με τις ανώτερες ομάδες (SRB, POL) πραγματοποιήθηκαν κυρίως λόγω της **έλλειψης αγωνιστικού διακυβεύματος**, αφού δεν είχαμε τίποτα να χάσουμε, και της **εμφανούς υποτίμησης** από τους αντιπάλους (αγωνίστηκαν με μη βασικούς παίκτες). Με τις θεωρητικά ισοδύναμες ομάδες του ομίλου (UKR, BEL, POR) η **μία νίκη που θα έδινε ελπίδες ακόμα και για πρόκριση δεν διεκδικήθηκε ουσιαστικά**.

Η χωρίς αθλητική λογική, βιαστική ανανέωση που πραγματοποιήθηκε ήταν η αιτία που φουρνιές αθλητών που διακρίθηκαν σε παγκόσμιο επίπεδο (γεννημένοι 1989-90, συμμετοχή στο Παγκόσμιο Εφήβων 2008 και γεννημένοι 1993-94, συμμετοχή σε Παγκόσμιο Παίδων 2012) δεν κορύφωσαν την παρουσία τους με προσπάθεια για μία ουσιαστική διάκριση (πρόκριση στους 16, με ευνοϊκούς όρους πρόκρισης στους 8). Έτσι, η **αθλητική ωρίμανση μίας φουρνιάς πολύ αξιόλογων αθλητών δεν έτυχε της κατάλληλης υποστήριξης**. Η **πρωθύστερη ανανέωση**, εκτός των άλλων, **δημιουργεί νοοτροπία πρόωρης αποχώρησης των αθλητών** από τις υποχρεώσεις των Εθνικών ομάδων. Η παγίωση αυτής της νοοτροπίας **περιορίζει αισθητά τη χρονική διάρκεια** της προσφοράς των αξιόλογων αθλητών στις Εθνικές ομάδες. Η μείωση του χρόνου προσφοράς **δεν είναι δυνατό να αναπληρωθεί** από την παραγωγή αθλητών υψηλού επιπέδου που είναι συγκεκριμένη και περιορισμένη για χώρες με αντίστοιχο γενικό και ειδικό αθλητικό πληθυσμό με την Ελλάδα.

Η ευκαιρία διάκρισης, που πρόκυπτε από την περιγραφόμενη χρονική συγκυρία, χάθηκε. Την **επόμενη μέρα** η Εθνική ομάδα Ανδρών θα πρέπει να στηριχθεί σε νεαρούς αθλητές που προωθήθηκαν μαζικά και βιαστικά, χωρίς να υπάρχει η κατάλληλη προεργασία για μία ομαλή διαδοχή των γενεών.

Η επένδυση στους νεαρούς αθλητές επιβάλλεται να πραγματοποιηθεί μέσα από **τον εντοπισμό των προπονητικών αναγκών τους, την κατάλληλη προπονητική υποστήριξη τους, την παροχή ευκαιριών για διεθνείς εμπειρίες υψηλού επιπέδου κατά τη διάρκεια της περιόδου των εθνικών ομάδων και την αγωνιστική ενίσχυση, με την παρουσία στην Εθνική ομάδα, επιλεγμένων έμπειρων αθλητών με διάθεση προσφοράς**. Από τη μεριά τους οι αθλητές θα πρέπει να βλέπουν την παρουσία τους στις Εθνικές ομάδες, όχι ως μία συνέχεια της αγωνιστικής περιόδου των σωματείων, αλλά ως μία διαφορετική αγωνιστική περίοδο στην οποία ίσως χρειαστεί να αγωνιστούν σε διαφορετική θέση από αυτή στην οποία αγωνίζονται στις ομάδες τους.

Απαραίτητη προϋπόθεση για να συμβούν τα παραπάνω είναι η **επικαιροποίηση των κριτηρίων επιλογής προσώπων** μέσω της **ανάπτυξης μιας θεσμικής διαδικασίας** που να αποτυπώνει ξεκάθαρα τις ικανότητες και τα προσόντα τους για κάθε κρίσιμη θέση (αμειβόμενη ή εθελοντική). Επίσης, είναι απαραίτητη η **υπέρβαση πρακτικών** που περιορίζει τις επιλογές προσώπων από τον κύκλο των κολλητών ή των ακίνδυνων συμπαθούντων. Μέχρι

τώρα ο έχων κάποιας μορφής εξουσία και το δικαίωμα επιλογής προσωπικού η συνεργατών, ο πρώτος που φέρνει στο μυαλό του είναι ο κολλητός του ή κάποιος ακίνδυνος συμπαθητικός. Δεν περιγράφει τον ρόλο ή τις ικανότητες που χρειάζεται ένας εργαζόμενος ή ένας εθελοντής αλλά **αξιολογεί την πιστότητα των φίλων του ή προοικονομεί τη δική ανέλιξη, με όχημα τον αποκλεισμό ικανών (πιθανών) συνεργατών.**

Με αυτές τις λογικές έρχεται ο κόσμος (και το βόλει) στα μέτρα μας, μέχρι να μας διαψεύσει η πραγματικότητα.